

Bruxelles, 14.1.2020
COM(2020) 22 final

2020/0006 (COD)

Propunere de

REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI
de instituire a Fondului pentru o tranziție justă

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

La 2 mai 2018, Comisia Europeană a adoptat propunerea referitoare la următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027¹. Propunerea reflectă obiectivele mai ambițioase ale Comisiei în ceea ce privește activitățile legate de climă și include alocarea în acest scop a 25 % din cheltuieli, reprezentând 320 de miliarde EUR, care urmează să fie mobilizate prin intermediul bugetului UE.

Ulterior, la 29 și 30 mai 2018, Comisia a adoptat propunerile legislative privind utilizarea fondurilor destinate politicii de coeziune pentru aceeași perioadă. Unul dintre principalele obiective care vor stimula investițiile UE în perioada 2021-2027 va fi „o Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor”², punând în aplicare Acordul de la Paris. Potrivit propunerii Comisiei, o parte semnificativă a fondurilor de coeziune va fi dedicată acestei priorități și va fi esențial ca ea să fie confirmată în cadrul procesului legislativ în curs de desfășurare.

La 11 decembrie 2019, Comisia a adoptat o comunicare privind Pactul ecologic european, în care își prezintă foaia de parcurs către o nouă politică de creștere pentru Europa. Această politică de creștere se bazează pe obiective climatice și de mediu ambițioase și pe procese participative, care reunesc cetățenii, orașele și regiunile în lupta împotriva schimbărilor climatice și pentru protecția mediului. În concordanță cu obiectivul realizării neutralității climatice a UE până în 2050 într-un mod eficient și echitabil, Pactul ecologic european a propus un Mecanism pentru o tranziție justă, care include un Fond pentru o tranziție justă, pentru a nu lăsa pe nimeni în urmă. Persoanele cele mai vulnerabile sunt cele mai expuse la efectele dăunătoare ale schimbărilor climatice și ale degradării mediului. În același timp, gestionarea tranziției va duce la schimbări structurale semnificative. Cetățenii și lucrătorii vor fi afectați în diferite moduri și nu toate statele membre, regiunile și orașele își încep tranziția de la același nivel sau au aceeași capacitate de reacție.

După cum se precizează în Comunicarea privind Planul de investiții pentru o Europă durabilă³, Mecanismul pentru o tranziție justă se va axa pe regiunile și sectoarele cele mai afectate de tranziție, având în vedere dependența lor de combustibili fosili, inclusiv cărbunele, turba și șisturile bituminoase sau procesele industriale cu emisii ridicate de gaze cu efect de seră. Unele sectoare vor cunoaște un declin, înregistrând o reducere ireversibilă a producției economice și a nivelurilor de ocupare a forței de muncă pentru activitățile economice cu niveluri ridicate de emisii de gaze cu efect de seră sau care se bazează pe producția și utilizarea combustibililor fosili, în special a cărbunelui, a lignitului, a turbei și a șisturilor bituminoase, în timp ce alte sectoare cu niveluri ridicate de emisii de gaze cu efect de seră, pentru care pot fi găsite alternative tehnologice la procesele cu intensitate mare a carbonului, în vederea menținerii producției economice și a creșterii nivelului de ocupare a forței de muncă, vor trebui să treacă printr-o transformare. În general, infrastructura pentru cărbune este prezentă în 108 regiuni europene și aproape 237 000 de persoane sunt angajate în activități legate de cărbune, în timp ce aproape 10 000 de persoane sunt angajate în activități de extracție a turbei și aproximativ 6 000 în industria șisturilor bituminoase. Industria

¹ COM(2018) 322 final.

² COM(2018) 375 – articolul 4.

³ COM(2020) 21, 14.1.2020.

șisturilor bituminoase necesită o atenție deosebită, având în vedere emisiile foarte ridicate de dioxid de carbon legate de acest combustibil. Numeroase alte locuri de muncă indirecte depind, de asemenea, de lanțul valoric al combustibililor fosili și de procesele industriale cu emisii ridicate de gaze cu efect de seră.

Mecanismul pentru o tranziție justă va veni în completarea contribuției substanțiale a bugetului UE prin toate instrumentele relevante în mod direct pentru tranziție, în special Fondul european de dezvoltare regională („FEDR”) și Fondul social european Plus („FSE+”).

Mecanismul va fi format din trei piloni: (1) un Fond pentru o tranziție justă implementat prin gestiune partajată, (2) o schemă specifică în cadrul InvestEU și (3) o facilitate de împrumut pentru sectorul public, în cadrul căreia Grupul BEI va mobiliza investiții suplimentare pentru regiunile în cauză. Fondul pentru o tranziție justă va fi utilizat în principal pentru acordarea de granturi, schema specifică pentru tranziție din cadrul InvestEU va atrage investiții private, iar parteneriatul cu BEI va mobiliza fonduri publice.

Fondul pentru o tranziție justă se va concentra asupra diversificării economice a teritoriilor celor mai afectate de tranziția climatică și asupra recalificării și a incluziunii active a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă din aceste teritorii. Eligibilitatea investițiilor în cadrul celorlalți doi piloni ai Mecanismului pentru o tranziție justă va fi mai largă, pentru a sprijini activitățile legate de tranziția energetică. Schema specifică din cadrul InvestEU va acoperi proiecte legate de infrastructura energetică și de transport, inclusiv infrastructura de gaze naturale și încălzirea centralizată, precum și proiecte de decarbonizare. În cadrul facilității de împrumut pentru sectorul public a BEI, autoritățile publice vor avea posibilitatea de a pune în aplicare măsuri de facilitare a tranziției către neutralitatea climatică. Proiectele vor varia de la infrastructura energetică și de transport la rețelele de termoficare și măsurile de eficiență energetică, inclusiv renovarea clădirilor.

Vor fi deblocate resurse publice și private suplimentare prin intermediul unui cadru de reglementare coerent, în special al unor norme sectoriale privind ajutoarele de stat, care vor crea oportunități pentru a facilita utilizarea fondurilor naționale pentru proiecte compatibile cu obiectivele tranziției juste. Sprijinul consultativ și asistența tehnică pentru regiuni vor fi, de asemenea, parte integrantă a Mecanismului pentru o tranziție justă.

În lumina celor mai recente date științifice disponibile și a necesității de a intensifica acțiunile globale în domeniul climei, Consiliul European din 12 decembrie 2019 a aprobat obiectivul înfăptuirii unei Uniuni neutre din punct de vedere climatic până în 2050, în conformitate cu obiectivele Acordului de la Paris, și a salutat anunțul Comisiei privind propunerea de investiții în valoare de 100 de miliarde EUR prin intermediul Mecanismului pentru o tranziție justă pentru a facilita realizarea acestor obiective. Resursele mecanismului, inclusiv Fondul pentru o tranziție justă, vor fi puse la dispoziție pentru a sprijini angajamentele statelor membre de a atinge obiectivul unei Uniuni neutre din punct de vedere climatic până în 2050.

Fondul pentru o tranziție justă

Fondul pentru o tranziție justă va reprezenta un instrument esențial pentru sprijinirea teritoriilor celor mai afectate de tranziția către neutralitatea climatică și evitarea adâncirii disparităților regionale. El va fi instituit așadar în cadrul politicii de coeziune, care este principalul instrument de politică al UE menit să reducă disparitățile regionale și să abordeze schimbările structurale din regiunile Europei, și vizează obiectivele politicii de coeziune în contextul specific al tranziției către neutralitatea climatică. Fondul va fi implementat prin gestiune partajată, în strânsă cooperare cu autoritățile naționale, regionale și locale și cu părțile interesate. Acest lucru asigură asumarea strategiei de tranziție și oferă instrumentele și structurile necesare pentru un cadru de gestionare eficient.

Fondul pentru o tranziție justă va oferi sprijin tuturor statelor membre. Distribuirea mijloacelor sale financiare va reflecta capacitatea statelor membre de a finanța investițiile necesare pentru a face față tranziției către neutralitatea climatică.

Prin urmare, metoda de alocare va lua în considerare amploarea provocării pe care o reprezintă tranziția regiunilor cu cele mai mari emisii de gaze cu efect de seră (prin emisiile industriale de CO₂ aferente) și provocările sociale, având în vedere pierderile potențiale de locuri de muncă din industrie, în sectorul extracției de cărbune și lignit și al producției de turbă și de șisturi bituminoase. Metoda va lua în considerare totodată nivelul de dezvoltare economică și capacitatea de investiții aferentă a statelor membre.

Statele membre vor completa alocarea din Fondul pentru o tranziție justă cu resursele lor din cadrul FEDR și al FSE+ printr-un mecanism de transfer specific și definitiv. Ele vor furniza, de asemenea, resurse naționale pentru a completa resursele Uniunii. Nivelul cofinanțării din partea Uniunii va fi stabilit în funcție de categoria regiunii în care sunt situate teritoriile identificate. Având în vedere că transferurile de resurse din FEDR și FSE+ luate împreună vor fi de cel puțin 1,5 ori și de cel mult 3 ori mai mari decât alocarea din Fondul pentru o tranziție justă și ținând cont de cofinanțarea națională, capacitatea globală de finanțare a acestui fond va depăși 30 de miliarde EUR, putând ajunge până la 50 de miliarde EUR. Pentru a asigura impactul continuu al politicii de coeziune, niciun stat membru nu ar trebui să furnizeze mai mult de 20 % din alocarea inițială din FEDR și din alocarea inițială din FSE+ (procent calculat pentru fiecare fond) ca sprijin complementar transferat către Fondul pentru o tranziție justă.

Programarea Fondului pentru o tranziție justă

Procesul de programare, inclusiv identificarea teritoriilor pentru intervenție și a acțiunilor corespunzătoare, va fi convenit printr-un dialog între Comisie și fiecare stat membru. Acesta va avea la bază procesul semestrului european. Teritoriile respective trebuie să fie teritoriile în care efectele negative ale tranziției la nivel economic și social sunt cele mai puternice, în special în ceea ce privește pierderile estimate de locuri de muncă și transformarea proceselor de producție ale instalațiilor industriale cu cele mai mari emisii de gaze cu efect de seră.

Ținând seama de analiza Comisiei în cadrul acestui exercițiu, statele membre vor întocmi unul sau mai multe planuri teritoriale pentru o tranziție justă, care vor prezenta un proiect al procesului de tranziție până în 2030, în conformitate cu planurile naționale privind energia și clima și cu tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic și vor identifica ulterior cele mai afectate teritorii care trebuie sprijinite. Pentru fiecare dintre aceste teritorii, planurile teritoriale pentru o tranziție justă vor stabili provocările sociale, economice și de mediu și vor oferi detalii cu privire la nevoile în materie de diversificare economică, de recalificare a personalului și de reabilitare a mediului, dacă este cazul.

Pentru a asigura eficacitatea Fondului pentru o tranziție justă, sprijinul acordat trebuie să fie concentrat. Prin urmare, teritoriile identificate vor corespunde regiunilor de nivel NUTS 3 sau pot fi părți ale acestora.

Sprijinul acordat din Fondul pentru o tranziție justă se va baza pe planurile teritoriale pentru o tranziție justă și va fi programat în cadrul uneia sau al mai multor priorități, fie în contextul programelor sprijinite prin FEDR, FSE+ sau Fondul de coeziune, fie în contextul unui program specific al Fondului pentru o tranziție justă. Planurile teritoriale pentru o tranziție justă vor face parte din programe și vor fi adoptate prin aceeași decizie a Comisiei prin care sunt adoptate acestea din urmă. Sprijinul din Fondul pentru o tranziție justă va fi condiționat de aprobarea planurilor teritoriale pentru o tranziție justă, care trebuie să includă, în special, o descriere a angajamentului statului membru în ceea ce privește procesul de tranziție în

concordanță cu planurile naționale privind energia și clima și cu obiectivul UE de atingere a neutralității climatice până în 2050. Planurile teritoriale pentru o tranziție justă ar trebui, de asemenea, să conțină o justificare a resurselor complementare transferate din FEDR și FSE+, precum și a oricărui sprijin pentru investiții productive în alte întreprinderi decât IMM-urile, dacă acest lucru este considerat necesar. Aprobarea planurilor teritoriale pentru o tranziție justă va permite acordarea de sprijin nu numai din Fondul pentru o tranziție justă, ci și în cadrul schemei specifice pentru o tranziție justă din cadrul InvestEU (al doilea pilon al Mecanismului pentru o tranziție justă) și din facilitatea de împrumut pentru sectorul public, implementată în parteneriat cu BEI (al treilea pilon), care va sprijini investițiile pentru teritoriile vizate. Planurile teritoriale pentru o tranziție justă trebuie actualizate și readoptate atunci când este necesar, în special în cazul actualizării planurilor naționale privind energia și clima. La fel ca toate programele din cadrul politicii de coeziune, programele sprijinite prin Fondul pentru o tranziție justă vor face obiectul unei evaluări la jumătatea perioadei. Pe baza rezultatelor, resursele Fondului pentru o tranziție justă ar putea fi realocate în cadrul statului membru în 2025, ca parte a evaluării la jumătatea perioadei. Evaluarea la jumătatea perioadei va oferi, de asemenea, posibilitatea de a aloca fondurile pentru anii 2026 și 2027, care vor fi rezervate la începutul perioadei următoare.

Teritoriile care primesc sprijin din Fondul pentru o tranziție justă vor beneficia, de asemenea, de o facilitate de asistență tehnică specifică. Scopul acestei facilități va fi elaborarea unui pachet de măsuri adaptat, care să acopere întreaga gamă de sprijin disponibil din partea Comisiei, a BEI și a altor organizații internaționale într-un mod simplu și integrat. Încă din 2020, Comisia va asista statele membre pentru întocmirea planurilor lor teritoriale pentru o tranziție justă. În plus, Platforma de consiliere InvestEU, inclusiv Jaspers (o inițiativă comună a Comisiei și a BEI pentru dezvoltarea de proiecte cu ajutorul fondurilor structurale), va oferi sprijin pentru pregătirea rezervei de proiecte. În fine, Comisia va institui o Platformă pentru o tranziție justă, pentru a permite schimburile bilaterale și multilaterale de experiență privind lecțiile învățate și bunele practici în toate sectoarele afectate, pe baza platformei existente pentru regiunile carbonifere aflate în tranziție.

Complementaritatea cu schema pentru o tranziție justă din cadrul InvestEU și cu facilitatea de împrumut pentru sectorul public a BEI

Mecanismul pentru o tranziție justă va include un cadru de guvernare solid axat pe planuri de tranziție teritoriale.

În acest context, sprijinul oferit prin Fondul pentru o tranziție justă va fi completat de o schemă specifică pentru o tranziție justă în cadrul InvestEU. Acesta va sprijini lărgirea sferei de aplicare a investițiilor, contribuind la tranziție în special prin sprijinirea activităților cu emisii scăzute de carbon și reziliente la schimbările climatice, cum ar fi investițiile în energia din surse regenerabile și programele de eficiență energetică. În cadrul acestei scheme se va putea oferi totodată finanțare pentru infrastructura energetică și de transport, inclusiv infrastructura de gaze și încălzirea centralizată, dar și pentru proiecte de decarbonizare, pentru diversificarea economică a regiunilor și infrastructura socială. În plus, o nouă facilitate de împrumut pentru sectorul public, creată împreună cu BEI, va oferi finanțare subvenționată autorităților locale în beneficiul regiunilor în cauză. Sprijinul UE ar putea lua forma unei subvenționări a ratei dobânzii sau a unui ajutor pentru investiții, printre altele, finanțate de la bugetul UE, care vor fi combinate cu împrumuturi acordate de BEI autorităților municipale, regionale și altor autorități publice.

Ceilalți doi piloni ai Mecanismului pentru o tranziție justă vor avea o sferă de aplicare geografică mai largă decât Fondul pentru o tranziție justă, sprijinind nu numai investițiile în

proiecte din teritoriile vizate de tranziția justă, ci și în afara acestora, cu condiția ca proiectele respective să fie esențiale pentru tranziția acestor teritorii.

Prezenta propunere prevede o dată de aplicare, 1 ianuarie 2021, și este prezentată pentru o Uniune cu 27 de state membre, având în vedere notificarea transmisă de Regatul Unit cu privire la intenția sa de a se retrage din Uniunea Europeană și din Euratom în baza articolului 50 din Tratatul privind Uniunea Europeană, notificare primită de Consiliul European la 29 martie 2017.

2. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

• Temei juridic

Acțiunea UE este justificată de articolul 174 alineatul (1) din TFUE: Uniunea „își dezvoltă și desfășoară acțiunea care conduce la consolidarea coeziunii sale economice, sociale și teritoriale. Uniunea urmărește, în special, reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare a diferitelor regiuni și a rămânerii în urmă a regiunilor defavorizate”.

Pentru a face posibilă crearea Fondului pentru o tranziție justă, este necesar ca propunerea să se bazeze pe articolul 175 din TFUE, care solicită în mod explicit Uniunii să sprijine realizarea obiectivelor stabilite la articolul 174 prin acțiunea pe care o întreprinde prin intermediul fondurilor structurale, al BEI și al altor instrumente financiare existente.

Articolul 175 al treilea paragraf din TFUE prevede totodată că, „în cazul în care se dovedesc necesare acțiuni specifice, în afara Fondurilor, și fără a aduce atingere măsurilor hotărâte în cadrul altor politici ale Uniunii, Parlamentul European și Consiliul pot adopta astfel de acțiuni, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor”.

• Subsidiaritate și proporționalitate

În conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din TFUE, Uniunea are competență partajată cu statele membre în domeniul coeziunii economice, sociale și teritoriale, precum și al anumitor aspecte ale politicii sociale. De asemenea, Uniunea are competența de a întreprinde acțiuni de sprijinire, coordonare sau completare a acțiunilor statelor membre în domeniul educației și formării profesionale, precum și al industriei (articolul 6 din TFUE).

Implementarea Fondului pentru o tranziție justă în cadrul gestiunii partajate se bazează pe principiul subsidiarității. În cadrul gestiunii partajate, Comisia delegă sarcini de programare strategică și de implementare statelor membre și regiunilor. Astfel, acțiunea UE este limitată la ceea ce este necesar pentru îndeplinirea obiectivelor sale prevăzute în tratate.

Gestiunea partajată are scopul de a asigura faptul că deciziile sunt luate cât mai aproape posibil de cetățeni și că acțiunea la nivelul UE este justificată, având în vedere posibilitățile și particularitățile de la nivel național, regional sau local. Gestiunea partajată aduce Europa mai aproape de cetățeni și corelează necesitățile locale cu obiectivele europene. În plus, aceasta sporește gradul de asumare a obiectivelor UE, întrucât statele membre și Comisia partajează puterea decizională și responsabilitatea și cofinanțează programele.

• Alegerea instrumentului

Politica de coeziune este cadrul adecvat în care trebuie înscris Fondul pentru o tranziție justă, deoarece este principala politică a UE care abordează schimbările structurale din regiunile Europei. Aceasta oferă sprijin financiar pentru investiții într-o gamă largă de domenii care contribuie la crearea de locuri de muncă și la creșterea economică, în parteneriat cu actori de pe teren.

Ea prevede, de asemenea, o abordare teritorială integrată, care asigură sinergiile și coerența între investițiile sprijinite prin Fondul pentru o tranziție justă și cele sprijinite în cadrul principalelor programe ale politicii de coeziune. Acest lucru va accelera dezvoltarea economică și reconversia regiunilor în cauză

și va asigura totodată asumarea responsabilității de către statele membre și regiuni. Acest lucru este esențial în contextul Fondului pentru o tranziție justă, care trebuie să fie ancorat în strategii de tranziție teritoriale adaptate, care să includă numeroasele provocări sociale, economice și de mediu ridicate de tranziție.

În cadrul politicii de coeziune, instrumentul ales este un regulament al Parlamentului European și al Consiliului în conformitate cu procedura legislativă ordinară, așa cum se prevede la articolul 175 alineatul (3) din tratat.

3. REZULTATELE EVALUĂRILOR EX POST, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRII IMPACTULUI

• Consultări cu părțile interesate

În lunile mai și iunie 2018, Comisia a adoptat propunerile privind bugetul pe termen lung pentru perioada de după 2020 și următoarea generație de programe și fonduri. Ca parte integrantă a acestui proces, Comisia a organizat o serie de consultări publice privind principalele domenii de cheltuieli, pentru a colecta opiniile tuturor părților interesate cu privire la modul în care bugetul UE poate fi valorificat la maximum.

Consultarea publică privind bugetul pe termen lung al UE în domeniul coeziunii a avut loc între 10 ianuarie 2018 și 9 martie 2018 și a primit 4 395 de răspunsuri. 85 % dintre respondenți au considerat că tranziția către o economie circulară și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, care asigură protecția mediului și reziliența la schimbările climatice, constituie o provocare importantă. Cu toate acestea, doar 42 % dintre respondenți au considerat că această provocare este abordată în mod corespunzător de programele și fondurile actuale⁴.

În contextul negocierilor privind bugetul pe termen lung pentru perioada de după 2020, Parlamentul European, în raportul său intermediar din 7 noiembrie 2018, a solicitat introducerea unei alocări specifice (4,8 miliarde EUR) pentru un nou „Fond pentru o tranziție energetică justă” menit să răspundă impactului social, socioeconomic și de mediu asupra lucrătorilor și comunităților afectate de tranziția de la dependența de cărbune și carbon.

Acest apel a fost reiterat de Comitetul Regiunilor, care a emis un aviz⁵ privind schimbările structurale socioeconomice din regiunile carbonifere europene, solicitând alocarea de fonduri suplimentare pentru a răspunde nevoilor specifice ale acestor regiuni. Avizul a sugerat, în acest sens, alocarea a 4,8 miliarde EUR pentru un nou „Fond pentru o tranziție energetică echitabilă”, menit să atenueze impactul social, socioeconomic și de mediu al tranziției în aceste regiuni.

În concluziile sale din 18 octombrie 2019, Consiliul European a subliniat faptul că UE se menține în poziția de lider într-o tranziție verde, echitabilă din punct de vedere social și corectă în cadrul punerii în aplicare a Acordului de la Paris. Consiliul European a aprobat, de asemenea, prin concluziile sale din 12 decembrie 2019, obiectivul de a realiza o Uniune

⁴ Consultare publică privind fondurile UE pentru coeziune.
https://ec.europa.eu/info/consultations/public-consultation-eu-funds-area-cohesion_ro

⁵ Comitetul European al Regiunilor, Avizul „Transformarea socioeconomică a regiunilor carbonifere din Europa”, a 136-a sesiune plenară, 7-9 octombrie 2019, ECON-VI/041.

neutră din punct de vedere climatic până în 2050, în conformitate cu obiectivele Acordului de la Paris. În plus, acesta a aprobat principiul acordării de sprijin adaptat regiunilor și sectoarelor celor mai afectate de tranziție printr-un Mecanism pentru o tranziție justă.

- **Evaluarea impactului**

Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune⁶ a fost însoțită de o evaluare a impactului⁷. Evaluarea impactului a validat sistemul de execuție propus pentru aceste fonduri, care sunt reglementate în Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize⁸, regulament care va guverna, de asemenea, programarea și implementarea Fondului pentru o tranziție justă (a se vedea capitolul 4).

Evaluarea impactului a examinat, de asemenea, provocările care trebuie abordate de viitorul cadru financiar multianual și de viitoarea politică de coeziune. În concordanță cu rezultatele consultării publice, aceasta a confirmat necesitatea de a sprijini o tranziție către o energie curată și echitabilă, prin intermediul unui obiectiv de politică specific și al unui mecanism de concentrare tematică corespunzător (a se vedea capitolele 2.2 și 3.2).

Prin urmare, obiectivul Fondului pentru o tranziție justă este întemeiat, întrucât acesta vizează asigurarea unei tranziții energetice echitabile prin atenuarea costurilor economice și sociale pe care le implică tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic. În acest scop, Fondul pentru o tranziție justă va sprijini transformarea proceselor industriale necesară pentru o tranziție energetică reușită și va promova diversificarea economică a celor mai afectate teritorii, în concordanță cu concluziile evaluării impactului privind necesitatea de a sprijini transformarea industrială inteligentă (a se vedea capitolul 2.2).

Efectele inegale ale tranziției energetice au fost, de asemenea, subliniate în evaluarea impactului (a se vedea capitolul 3.3). Mai exact, aceasta a evidențiat provocările cu care se confruntă regiunile cele mai afectate din cauza dependenței lor de producția de combustibili solizi și a ponderii ridicate de combustibili solizi în mixul lor de energie electrică produsă. Această evaluare justifică concentrarea propusă a Fondului pentru o tranziție justă în teritoriile afectate cel mai puternic și distribuirea propusă a alocărilor naționale.

Analizele de mai sus și elementele evaluării impactului sprijină obiectivele și principalele caracteristici ale Fondului pentru o tranziție justă. Nu a fost efectuată o evaluare a impactului independentă, deoarece ea ar fi întârziat adoptarea prezentei propuneri legislative, cu riscul de a încetini negocierile în curs privind următorul cadru financiar multianual.

- **Lecțiile învățate din punerea în aplicare a anumitor inițiative de tranziție**

Domeniul de aplicare și obiectivul Fondului pentru o tranziție justă abordează impactul tranziției către neutralitatea climatică și, prin urmare, vizează situația activităților de extracție a combustibililor fosili solizi (cărbune, lignit, turbă și șisturi bituminoase), dar și transformarea proceselor industriale mari consumatoare de energie impusă de această tranziție, în ceea ce privește impactul lor social și economic, în teritoriile în cauză.

⁶ COM(2018) 372 final.

⁷ SWD(2018) 282 final.

⁸ COM(2018) 375 final.

În acest sens, s-au întreprins deja acțiuni în cadrul inițiativelor pentru regiunile carbonifere în tranziție și al acțiunii-pilot pentru regiunile aflate în tranziție industrială. Deși Fondul pentru o tranziție justă va urmări obiective mai ample și va oferi o abordare mai integrată, el se va baza și pe învățămintele desprinse din aceste inițiative și pe metodele de lucru și structurile existente, dacă este cazul, pentru programarea și punerea în aplicare a Fondului pentru o tranziție justă.

În primul rând, în cadrul inițiativei pentru regiunile carbonifere în tranziție, politica de coeziune sprijină (începând din ianuarie 2020) tranziția în 21 de regiuni-pilot cu economii care depind în mare măsură de cărbune. Schimbările structurale sunt luate în calcul printr-o abordare globală care cuprinde dimensiunea economică, industrială, tehnologică și socială a procesului de transformare, cu implicarea actorilor locali, inclusiv a partenerilor sociali, a industriei și a organizațiilor neguvernamentale, și în parteneriat strâns cu aceștia.

Dialogul multilateral și schimbul de cunoștințe s-au dovedit a fi esențiale pentru a asigura progresul colectiv, transparența și mobilizarea celor mai eficace mijloace pentru a răspunde impactului socioeconomic al tranziției.

Sprijinul se axează pe transformarea economică în conformitate cu strategiile de specializare inteligentă (de exemplu, sprijinirea IMM-urilor, a incubatoarelor de afaceri, a inovării și a cooperării dintre industrie și cercetători), pe recalificarea lucrătorilor angajați în mod tradițional în sectorul cărbunelui și pe promovarea eficienței energetice și a surselor regenerabile alternative de energie.

Succesul inițiativei se bazează pe asumarea acesteia de către statele membre, regiunile și actorii locali în cauză, inclusiv partenerii sociali. La aceasta se adaugă cerințele naționale de cofinanțare în cadrul gestiunii partajate și implicarea partenerilor în strategia de dezvoltare.

În al doilea rând, în mod similar, pentru a ajuta regiunile UE să gestioneze tranziția către o economie mai sustenabilă, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și transformările industriale generate de tranziția energetică și climatică, a fost oferit un sprijin specific pentru stimularea inovării, eliminarea barierelor din calea investițiilor și înzestrarea cetățenilor cu competențele corespunzătoare. Acțiunea-pilot pentru regiunile aflate în tranziție industrială oferă sprijin din partea experților Comisiei, precum și asistență tehnică din partea FEDR. Au fost selectate 12 regiuni care să primească sprijin din partea UE.

4. IMPLICAȚII BUGETARE

Comisia intenționează să își urmărească prioritățile expuse în orientările politice, ca parte a obiectivelor mai ambițioase pentru bugetul UE. Un Fond pentru o tranziție justă ambițios este o prioritate în acest context. Acesta este motivul pentru care Comisia a prezentat într-un stadiu foarte timpuriu al mandatului său această propunere legislativă care este complementară propunerilor existente pentru următorul cadru financiar multianual (CFM). Propunerea va fi inclusă în negocierea următorului CFM și se estimează că va fi integrată în cadrul unui acord global cu privire la următorul CFM.

Resursele bugetare pentru FTJ ar trebui să fie de 7,5 miliarde EUR (la prețurile din 2018), cu posibilitatea de a majora acest nivel, dacă este cazul, la un moment ulterior.

5. ALTE ELEMENTE

• Explicații detaliate cu privire la prevederile specifice ale propunerii

Cadrul juridic constă într-o propunere de Regulament de instituire a Fondului pentru o tranziție justă și modificările necesare ale propunerii Comisiei de Regulament privind

dispozițiile comune pentru a integra Fondul pentru o tranziție justă drept nou fond în cadrul regulamentului, alături de FEDR, Fondul de coeziune și FSE+. Implementarea și executarea Fondului pentru o tranziție justă vor fi reglementate de Regulamentul privind dispozițiile comune.

Propunerea de regulament de instituire a Fondului pentru o tranziție justă se concentrează asupra următoarelor aspecte:

- stabilirea obiectului Fondului pentru o tranziție justă;
- stabilirea unei definiții a obiectivului specific corespunzător care să fie utilizată pentru programarea resurselor Fondului pentru o tranziție justă în cadrul unei priorități specifice sau al unui program specific în contextul obiectivului privind investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă al politicii de coeziune;
- stabilirea acoperirii geografice și a metodologiei de alocare a resurselor financiare pentru FTJ;
- definirea sferei de aplicare a sprijinului acordat de FTJ;
- specificarea conținutului planurilor teritoriale pentru o tranziție justă, inclusiv necesitatea ca statele membre să identifice teritoriile cele mai afectate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic și în care se va concentra sprijinul din Fondul pentru o tranziție justă;
- stabilirea unui cadru pentru măsurarea realizărilor sale prin intermediul unor indicatori corespunzători și al unui mecanism de ajustare a sprijinului în cazul în care obiectivele nu sunt îndeplinite.

Propunere de

REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI**de instituire a Fondului pentru o tranziție justă**

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 175 al treilea paragraf,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European⁹,având în vedere avizul Comitetului Regiunilor¹⁰,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară,

întrucât:

- (1) Cadrul de reglementare care guvernează politica de coeziune a Uniunii pentru perioada 2021-2027, în contextul următorului cadru financiar multianual, contribuie la îndeplinirea angajamentelor Uniunii de a implementa Acordul de la Paris și obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite prin concentrarea finanțării Uniunii asupra obiectivelor ecologice. Prezentul regulament pune în aplicare una dintre prioritățile stabilite în Comunicarea privind Pactul ecologic european („Pactul ecologic european”)¹¹ și face parte din Planul de investiții pentru o Europă durabilă¹², oferind finanțare specifică în cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă în contextul politicii de coeziune pentru a aborda costurile economice și sociale ale tranziției către o economie circulară și neutră din punct de vedere climatic, în care emisiile rămase de gaze cu efect de seră să fie compensate prin absorbții echivalente.
- (2) Tranziția către o economie circulară și neutră din punct de vedere climatic constituie unul dintre cele mai importante obiective de politică ale Uniunii. La data de 12 decembrie 2019, Consiliul European a aprobat obiectivul de a realiza o Uniune neutră din punct de vedere climatic până în 2050, în conformitate cu obiectivele Acordului de la Paris. Deși lupta împotriva schimbărilor climatice și a degradării mediului va aduce tuturor beneficii pe termen lung și oferă tuturor oportunități și provocări pe termen mediu, nu toate regiunile și statele membre își încep tranziția de la același nivel sau au aceeași capacitate de reacție. Unele state membre sunt mai avansate decât altele, iar tranziția implică un impact social și economic mai larg pentru regiunile care se bazează în mare măsură pe combustibili fosili - în special cărbune, lignit, turbă și șisturi bituminoase - sau pe industrii cu emisii ridicate de gaze cu efect de seră.

⁹ JO C , , p. .¹⁰ JO C , , p. .¹¹ COM(2019) 640 final, 11.12.2019.¹² COM(2020) 21, 14.1.2020.

Această situație creează nu doar riscul unei tranziții la viteze variabile în ceea ce privește acțiunile în domeniul climei la nivelul Uniunii, ci și riscul unor disparități tot mai mari între regiuni, dăunătoare pentru obiectivele de coeziune socială, economică și teritorială.

- (3) Pentru a reuși, tranziția trebuie să fie echitabilă și acceptabilă din punct de vedere social pentru toți. Prin urmare, atât Uniunea, cât și statele membre trebuie să țină seama de implicațiile sale economice și sociale încă de la început și să utilizeze toate instrumentele posibile pentru a atenua consecințele negative. Bugetul Uniunii are un rol important în această privință.
- (4) Astfel cum se prevede în Pactul ecologic european și în Planul de investiții pentru o Europă durabilă, Mecanismul pentru o tranziție justă trebuie să vină în completarea celorlalte acțiuni din următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027. Acest mecanism trebuie să contribuie la abordarea consecințelor sociale și economice ale tranziției către neutralitatea climatică a Uniunii prin punerea la un loc a cheltuielilor bugetare ale Uniunii în domeniul climei și al obiectivelor sociale la nivel regional.
- (5) Prezentul regulament instituie Fondul pentru o tranziție justă („FTJ”), care este unul dintre pilonii Mecanismului pentru o tranziție justă pus în aplicare în cadrul politicii de coeziune. Obiectivul FTJ este de a atenua efectele negative ale tranziției climatice, oferind sprijin pentru cele mai afectate teritorii și lucrătorii vizați. În conformitate cu obiectivul specific al FTJ, acțiunile sprijinite de fond trebuie să contribuie în mod direct la atenuarea impactului tranziției prin finanțarea diversificării și a modernizării economiei locale și prin atenuarea repercusiunilor negative asupra ocupării forței de muncă. Acest lucru se reflectă în obiectivul specific al FTJ, care este stabilit la același nivel și menționat împreună cu obiectivele de politică prevăzute la articolul [4] din Regulamentul UE [noul RDC].
- (6) Având în vedere importanța combaterii schimbărilor climatice în conformitate cu angajamentele Uniunii de a pune în aplicare Acordul de la Paris, angajamentul în ceea ce privește obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite și ambiția sporită a Uniunii propusă în Pactul ecologic european, FTJ trebuie să ofere o contribuție esențială la integrarea acțiunilor în domeniul climei. Resursele din pachetul financiar al FTJ sunt suplimentare și se adaugă investițiilor necesare pentru atingerea obiectivului global de a alocă 25 % din cheltuielile bugetului Uniunii pentru îndeplinirea obiectivelor climatice. Resursele transferate din FEDR și FSE+ vor contribui integral la atingerea acestui obiectiv.
- (7) Resursele din FTJ trebuie să vină în completarea resurselor disponibile în cadrul politicii de coeziune.
- (8) Tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic reprezintă o provocare pentru toate statele membre. Ea va fi dificilă îndeosebi pentru statele membre care se bazează în mare măsură pe combustibilii fosili sau pe activitățile industriale cu emisii ridicate de gaze cu efect de seră care trebuie eliminate treptat sau care trebuie să se adapteze din cauza tranziției către neutralitatea climatică și nu dispun de mijloacele financiare necesare în acest scop. Prin urmare, FTJ trebuie să acopere toate statele membre, dar distribuirea mijloacelor sale financiare trebuie să reflecte capacitatea statelor membre de a finanța investițiile necesare pentru a face față tranziției către neutralitatea climatică.

- (9) Pentru a crea un cadru financiar adecvat pentru FTJ, Comisia trebuie să stabilească defalcarea anuală a alocărilor disponibile pentru fiecare stat membru în cadrul obiectivului privind investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă, pe baza unor criterii obiective.
- (10) Prezentul regulament identifică tipurile de investiții pentru care cheltuielile pot fi sprijinite prin FTJ. Toate activitățile sprijinite trebuie să se desfășoare cu respectarea deplină a priorităților Uniunii în materie de climă și mediu. Lista investițiilor trebuie să le includă pe cele care sprijină economiile locale și care sunt sustenabile pe termen lung, ținând seama de toate obiectivele Pactului ecologic european. Proiectele finanțate trebuie să contribuie la tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic și circulară. Pentru sectoarele aflate în declin, cum ar fi producția de energie pe bază de cărbune, lignit, turbă și șisturi bituminoase sau activitățile de extracție a acestor combustibili fosili solizi, sprijinul trebuie să fie corelat cu încetarea treptată a activității și cu reducerea corespunzătoare a nivelului de ocupare a forței de muncă. În ceea ce privește transformarea sectoarelor cu niveluri ridicate de emisii de gaze cu efect de seră, sprijinul trebuie să promoveze noi activități prin utilizarea unor noi tehnologii, procese sau produse care să ducă la o reducere semnificativă a emisiilor, în conformitate cu obiectivele UE pentru 2030 privind clima și cu obiectivul neutralității climatice a UE până în 2050¹³, menținând și îmbunătățind în același timp gradul de ocupare a forței de muncă și evitând degradarea mediului. De asemenea, este necesar să se acorde o atenție deosebită activităților care consolidează inovarea și cercetarea în domeniul tehnologiilor avansate și sustenabile, precum și în domeniul digitalizării și al conectivității, cu condiția ca aceste măsuri să contribuie la atenuarea efectelor negative ale tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic și circulară.
- (11) Pentru a-i proteja pe cetățenii cei mai vulnerabili la tranziția climatică, FTJ trebuie să acopere, de asemenea, perfecționarea și recalificarea lucrătorilor afectați, pentru a-i ajuta să se adapteze la noi oportunități de angajare, precum și asistența pentru căutarea unui loc de muncă acordată persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și incluziunea lor activă pe piața muncii.
- (12) Pentru a consolida diversificarea economică a teritoriilor afectate de tranziție, FTJ trebuie să ofere sprijin pentru investiții productive în IMM-uri. Investițiile productive trebuie înțelese ca investiții în active imobilizate sau necorporale ale întreprinderilor în vederea producerii de bunuri și servicii, contribuind astfel la formarea brută de capital și la ocuparea forței de muncă. Pentru alte întreprinderi decât IMM-urile, investițiile productive trebuie sprijinite numai dacă sunt necesare pentru atenuarea pierderilor de locuri de muncă generate de tranziție prin crearea sau protejarea unui număr semnificativ de locuri de muncă și dacă nu conduc la o relocare sau nu sunt rezultatul acesteia. Investițiile în instalațiile industriale existente, inclusiv cele vizate de schema UE de comercializare a certificatelor de emisii, trebuie permise dacă contribuie la tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic până în 2050 și se situează cu mult sub nivelul de referință relevant stabilit pentru alocarea cu titlu gratuit

¹³

Prevăzut în Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Banca Europeană de Investiții intitulată „O planetă curată pentru toți - O viziune europeană strategică pe termen lung pentru o economie prosperă, modernă, competitivă și neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei” - COM (2018) 773 final.

în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului¹⁴ și dacă duc la protejarea unui număr semnificativ de locuri de muncă. Orice astfel de investiție trebuie să fie justificată în mod corespunzător în planul teritorial pertinent pentru o tranziție justă. Pentru a proteja integritatea pieței interne și politica de coeziune, sprijinul acordat întreprinderilor trebuie să respecte normele Uniunii privind ajutoarele de stat, astfel cum sunt prevăzute la articolele 107 și 108 din TFUE și, în special, sprijinul acordat investițiilor productive ale altor întreprinderi decât IMM-urile trebuie limitat la întreprinderile situate în zone desemnate ca zone asistate în sensul articolului 107 alineatul (3) literele (a) și (c) din TFUE.

- (13) Pentru a oferi flexibilitate în ceea ce privește programarea resurselor FTJ în cadrul obiectivului privind investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă, trebuie să fie posibilă elaborarea unui program independent al FTJ sau programarea resurselor FTJ în una sau mai multe priorități specifice din cadrul unui program sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională („FEDR”), de Fondul social european Plus („FSE+”) sau de Fondul de coeziune. În conformitate cu articolul 21a din Regulamentul (UE) [noul RDC], resursele FTJ trebuie consolidate printr-o finanțare complementară din partea FEDR și a FSE+. Sumele transferate de la FEDR și FSE+ trebuie să fie în concordanță cu tipurile de operațiuni prevăzute în planurile teritoriale pentru o tranziție justă.
- (14) Sprijinul FTJ trebuie să fie condiționat de punerea în aplicare efectivă a unui proces de tranziție pe un teritoriu specific pentru a realiza o economie neutră din punct de vedere climatic. În această privință, statele membre trebuie să elaboreze, în cooperare cu părțile interesate relevante și cu sprijinul Comisiei, planuri teritoriale pentru o tranziție justă care să detalieze procesul de tranziție, în conformitate cu planurile naționale privind energia și clima. În acest scop, Comisia trebuie să înființeze o Platformă pentru o tranziție justă care să se bazeze pe platforma existentă pentru regiunile carbonifere în tranziție, pentru a permite schimburile bilaterale și multilaterale de experiență cu privire la lecțiile învățate și la bunele practici în toate sectoarele afectate.
- (15) Planurile teritoriale pentru o tranziție justă trebuie să identifice teritoriile cele mai afectate, în care trebuie concentrat sprijinul FTJ, și să descrie acțiunile specifice care urmează să fie întreprinse pentru a ajunge la o economie neutră din punct de vedere climatic, în special în ceea ce privește conversia sau închiderea instalațiilor care implică producția de combustibili fosili sau alte activități care generează emisii ridicate de gaze cu efect de seră. Aceste teritorii trebuie definite cu precizie și trebuie să corespundă regiunilor de nivel NUTS 3 sau să facă parte din acestea. Planurile trebuie să detalieze provocările și nevoile acestor teritorii și să identifice tipul de operațiuni necesare într-un mod care să asigure dezvoltarea coerentă a unor activități economice reziliente la schimbările climatice, care să fie compatibile totodată cu tranziția către neutralitatea climatică și cu obiectivele Pactului ecologic european. Numai investițiile conforme cu planurile de tranziție trebuie să primească sprijin financiar din partea FTJ. Planurile teritoriale pentru o tranziție justă trebuie să facă parte din programele (sprijinite de FEDR, FSE+, Fondul de coeziune sau FTJ, după caz) care sunt aprobate de Comisie.

¹⁴

Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (JO L 275, 25.10.2003, p. 32).

- (16) Pentru a spori orientarea către rezultate a utilizării resurselor FTJ, Comisia, în conformitate cu principiul proporționalității, trebuie să poată aplica corecții financiare în cazul unor rezultate foarte slabe în materie de îndeplinire a ȋntelor stabilite pentru obiectivul specific al FTJ.
- (17) Pentru a completa și a modifica anumite elemente neesențiale ale prezentului regulament, Comisiei trebuie să i se delege competența de a adopta acte în conformitate cu articolul 290 din TFUE, în ceea ce privește modificarea elementelor incluse în anexa III la prezentul regulament referitoare la indicatorii comuni de realizare și de rezultat. Este deosebit de important ca, în cursul lucrărilor sale pregătitoare, Comisia să organizeze consultări adecvate, inclusiv la nivel de experți, și ca respectivele consultări să se desfășoare în conformitate cu principiile stabilite în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare¹⁵. Mai exact, pentru a asigura participarea egală la pregătirea actelor delegate, Parlamentul European și Consiliul primesc toate documentele în același timp cu experții din statele membre; acești experți au acces sistematic la reuniunile grupurilor de experți ale Comisiei însărcinate cu pregătirea actelor delegate.
- (18) Pentru a stabili un cadru financiar adecvat pentru FTJ, este necesar să se confere Comisiei competențe de executare pentru a stabili defalcarea anuală a alocărilor disponibile pentru fiecare stat membru în conformitate cu anexa I.
- (19) Obiectivul prezentului regulament, și anume sprijinirea teritoriilor care se confruntă cu transformări economice și sociale în vederea tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre în mod individual. Principalele motive în acest sens sunt, pe de o parte, disparitățile dintre nivelurile de dezvoltare ale diferitelor teritorii și rămânerea în urmă a celor mai defavorizate teritorii, precum și limitarea resurselor financiare ale statelor membre și ale teritoriilor și, pe de altă parte, necesitatea unui cadru coerent de punere în aplicare care să acopere mai multe fonduri ale Uniunii în cadrul gestiunii partajate. Întrucât aceste obiective pot fi realizate mai bine la nivelul Uniunii, Uniunea poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității prevăzut la articolul 5 din TUE. În conformitate cu principiul proporționalității prevăzut la articolul respectiv, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea acestor obiective,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Articolul 1

Obiect și domeniu de aplicare

1. Prezentul regulament instituie Fondul pentru o tranziție justă („FTJ”) pentru a oferi sprijin teritoriilor care se confruntă cu provocări socioeconomice majore aferente procesului de tranziție către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050.
2. El stabilește obiectivul specific al FTJ, acoperirea geografică și resursele acestuia, sfera de aplicare a sprijinului acordat în ceea ce privește obiectivul privind investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă menționat la [articolul 4 alineatul (2) litera (a)] din Regulamentul (UE) [noul RDC], precum și dispoziții specifice pentru programare și indicatorii necesari pentru monitorizare.

¹⁵ JO L 123, 12.5.2016, p.13.

Articolul 2

Obiectiv specific

În conformitate cu articolul [4 alineatul (1)] al doilea paragraf din Regulamentul (UE) [noul RDC], FTJ contribuie la obiectivul specific unic de a permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, economice și de mediu ale tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic.

Articolul 3

Acoperirea geografică și resursele FTJ în cadrul obiectivului privind investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă

1. FTJ sprijină obiectivul privind investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă în toate statele membre.
2. Resursele FTJ în cadrul obiectivului privind investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă disponibile pentru angajamentul bugetar pentru perioada 2021-2027 sunt de 7,5 miliarde EUR la prețurile din 2018, sumă care poate fi majorată, dacă este cazul, cu resurse suplimentare alocate în bugetul Uniunii, precum și cu alte resurse în conformitate cu actul de bază aplicabil.

În scopul programării și al includerii ulterioare în bugetul Uniunii, suma menționată la primul paragraf se indexează cu 2 % pe an.

La inițiativa Comisiei, 0,35 % din suma menționată la primul paragraf se alocă pentru asistență tehnică.

3. Comisia adoptă o decizie, prin intermediul unui act de punere în aplicare, pentru a stabili defalcarea anuală a resurselor, inclusiv a oricăror resurse suplimentare menționate la alineatul (2), pentru fiecare stat membru, în conformitate cu metodologia prevăzută în anexa I.
4. Prin derogare de la articolul [21a] din Regulamentul (UE) [noul RDC], resursele suplimentare menționate la alineatul (2), alocate FTJ în bugetul Uniunii sau furnizate de alte resurse, nu necesită un sprijin complementar din partea FEDR sau a FSE+.

Articolul 4

Sfera de aplicare a sprijinului

1. FTJ sprijină exclusiv activitățile care sunt direct legate de obiectivul său specific prevăzut la articolul 2 și care contribuie la implementarea planurilor teritoriale pentru o tranziție justă întocmite în conformitate cu articolul 7.
2. În conformitate cu alineatul (1), FTJ sprijină exclusiv următoarele activități:
 - (a) investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou-înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică;
 - (b) investiții în crearea de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri și servicii de consultanță;
 - (c) investiții în activități de cercetare și inovare și de promovare a transferului de tehnologii avansate;
 - (d) investiții în dezvoltarea de tehnologii și infrastructuri pentru o energie curată la prețuri accesibile, în reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, în eficiența energetică și energia din surse regenerabile;

- (e) investiții în digitalizare și în conectivitatea digitală;
- (f) investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor, în proiecte de restaurare a terenurilor și de reconversie;
- (g) investiții în consolidarea economiei circulare, inclusiv prin prevenirea generării de deșeuri și reducerea acestora, utilizarea eficientă a resurselor, reutilizare, reparare și reciclare;
- (h) perfecționarea și recalificarea lucrătorilor;
- (i) asistență pentru căutarea unui loc de muncă acordată persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;
- (j) incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;
- (k) asistență tehnică.

În plus, FTJ poate sprijini, în zonele desemnate ca zone asistate în conformitate cu articolul 107 alineatul (3) literele (a) și (c) din TFUE, investiții productive în alte întreprinderi decât IMM-urile, cu condiția ca aceste investiții să fi fost aprobate în cadrul planului teritorial pentru o tranziție justă, pe baza informațiilor solicitate în temeiul articolului 7 alineatul (2) litera (h). Aceste investiții sunt eligibile numai dacă sunt necesare pentru punerea în aplicare a planului teritorial pentru o tranziție justă.

FTJ poate sprijini totodată investițiile destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră generate de activitățile enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului, cu condiția ca aceste investiții să fi fost aprobate în cadrul planului teritorial pentru o tranziție justă, pe baza informațiilor solicitate în temeiul articolului 7 alineatul (2) litera (i). Aceste investiții sunt eligibile numai dacă sunt necesare pentru punerea în aplicare a planului teritorial pentru o tranziție justă.

Articolul 5

Excluderi din sfera de aplicare a sprijinului

FTJ nu sprijină:

- (a) dezafectarea sau construirea de centrale nucleare;
- (b) fabricarea, prelucrarea și comercializarea tutunului și a produselor din tutun;
- (c) întreprinderile în dificultate, astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 18 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei¹⁶;
- (d) investițiile legate de producția, prelucrarea, distribuția, depozitarea sau arderea combustibililor fosili;
- (e) investițiile în infrastructura de bandă largă în zonele în care există cel puțin două rețele de bandă largă de categorie echivalentă.

¹⁶ Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO L 187, 26.6.2014, p. 1).

Articolul 6
Programarea resurselor FTJ

1. Resursele FTJ se programează pentru categoriile de regiuni în care se află teritoriile în cauză, pe baza planurilor teritoriale pentru o tranziție justă întocmite în conformitate cu articolul 7 și aprobate de Comisie ca parte a unui program sau a unei modificări a programului. Resursele programate trebuie să ia forma unuia sau mai multor programe specifice sau a uneia sau mai multor priorități din cadrul unui program.

Comisia aprobă un program numai dacă identificarea teritoriilor celor mai afectate de procesul de tranziție, cuprinsă în planul teritorial pertinent pentru o tranziție justă, este justificată în mod corespunzător, iar planul respectiv este în concordanță cu planul național privind energia și clima al statului membru în cauză.
2. Prioritatea sau prioritățile FTJ cuprind resursele FTJ constând în întreaga alocare din FTJ pentru statele membre sau o parte din aceasta și resursele transferate în conformitate cu articolul [21a] din Regulamentul (UE) [noul RDC]. Totalul resurselor FEDR și FSE+ transferate către prioritatea FTJ este egal cu valoarea sprijinului acordat de JTF acestei priorități înmulțită cel puțin cu 1,5, dar nu depășește această valoare înmulțită cu 3.

Articolul 7
Planul teritorial pentru o tranziție justă

1. Statele membre întocmesc, împreună cu autoritățile competente ale teritoriilor vizate, unul sau mai multe planuri teritoriale pentru o tranziție justă care acoperă unul sau mai multe teritorii afectate corespunzătoare nivelului 3 al nomenclatorului comun al unităților teritoriale de statistică („regiuni de nivel NUTS 3”) instituit prin Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 868/2014 al Comisiei¹⁷ sau părți ale acestora, în conformitate cu modelul prevăzut în anexa II. Aceste teritorii sunt teritoriile afectate în cea mai mare măsură pe baza impactului economic și social al tranziției, în special în ceea ce privește pierderile estimate de locuri de muncă în domeniul producției și al utilizării combustibililor fosili și necesitățile de transformare a proceselor de producție ale instalațiilor industriale cu cele mai mari emisii de gaze cu efect de seră.
2. Planurile teritoriale pentru o tranziție justă conțin următoarele elemente:
 - (a) o descriere a procesului de tranziție la nivel național către o economie neutră din punct de vedere climatic, care să includă un calendar al etapelor principale ale tranziției, în concordanță cu cea mai recentă versiune a Planului național privind energia și clima („PNEC”);
 - (b) o justificare pentru identificarea teritoriilor ca fiind afectate în cea mai mare măsură de procesul de tranziție menționat la litera (a) și care urmează să fie sprijinite de FTJ, în conformitate cu alineatul (1);

¹⁷ Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 mai 2003 privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS) (JO L 154, 21.6.2003, p. 1).

- (c) o evaluare a provocărilor legate de tranziție cu care se confruntă teritoriile cele mai afectate, inclusiv impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic, identificând numărul potențial de locuri de muncă afectate și de locuri de muncă pierdute, nevoile și obiectivele de dezvoltare care trebuie atinse până în 2030 legate de transformarea sau încetarea activităților cu emisii ridicate de gaze cu efect de seră în aceste teritorii;
 - (d) o descriere a contribuției preconizate a sprijinului acordat de FTJ pentru a face față impactului social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic;
 - (e) o evaluare a coerenței sale cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale;
 - (f) o descriere a mecanismelor de guvernanță care constau în acordurile de parteneriat, măsurile de monitorizare și evaluare planificate și organismele responsabile;
 - (g) o descriere a tipului de operațiuni preconizate și a contribuției estimate a acestora la atenuarea impactului tranziției;
 - (h) în cazul în care sprijinul este acordat pentru investițiile productive ale altor întreprinderi decât IMM-urile, o listă exhaustivă a acestor operațiuni și întreprinderi și o justificare a necesității acordării acestui sprijin printr-o analiză a lacunelor care să demonstreze că pierderile de locuri de muncă preconizate ar depăși numărul preconizat de locuri de muncă create în absența investiției;
 - (i) în cazul în care se acordă sprijin pentru investiții în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră generate de activitățile enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE, o listă exhaustivă a operațiunilor care urmează să fie sprijinite și o justificare a faptului că acestea contribuie la tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic și conduc la o reducere substanțială a emisiilor de gaze cu efect de seră care se situează cu mult sub nivelurile de referință pertinente stabilite pentru alocarea cu titlu gratuit în temeiul Directivei 2003/87/CE și cu condiția ca acestea să fie necesare pentru protejarea unui număr semnificativ de locuri de muncă;
 - (j) sinergiile și complementaritatea cu alte programe ale Uniunii și piloni ai Mecanismului pentru o tranziție justă pentru a răspunde nevoilor identificate în materie de dezvoltare.
3. Elaborarea și punerea în aplicare a planurilor teritoriale pentru o tranziție justă se realizează cu implicarea partenerilor relevanți în conformitate cu articolul [6] din Regulamentul (UE) [noul RDC].
 4. Planurile teritoriale pentru o tranziție justă trebuie să fie în concordanță cu strategiile teritoriale menționate la articolul [23] din Regulamentul (UE) [noul RDC], cu strategiile de specializare inteligentă relevante, cu planurile naționale privind energia și clima și cu Pilonul european al drepturilor sociale.

În cazul în care revizuirea unui plan național privind energia și clima în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (UE) 2018/1999 impune o revizuire a unui plan teritorial pentru o tranziție justă, această revizuire va fi efectuată ca parte a

exercițiului de evaluare la jumătatea perioadei, în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (UE) [noul RDC].

Articolul 8 **Indicatori**

1. Se utilizează indicatorii comuni de realizare și de rezultat stabiliți în anexa III și, în cazul în care acest lucru este justificat corespunzător în planul teritorial pentru o tranziție justă, indicatori de rezultat și de realizare specifici fiecărui program, în conformitate cu [articolul 12 alineatul (1)] al doilea paragraf litera (a)], cu [articolul 17 alineatul (3) litera (d) punctul (ii)] și cu [articolul 37 alineatul (2) litera (b)] din Regulamentul (UE) [noul RDC].
2. Pentru indicatorii de realizare, valorile de referință se stabilesc la zero. Obiectivele de etapă stabilite pentru 2024 și țintele stabilite pentru 2029 sunt cumulative. Țintele nu se revizuiesc după aprobarea de către Comisie a cererii de modificare a programului depuse în temeiul articolului [14 alineatul (2)] din Regulamentul (UE) [noul RDC].
3. În cazul în care o prioritate a FTJ sprijină activitățile menționate la articolul 4 alineatul (2) litera (h), (i) sau (j), datele privind indicatorii pentru participanți se transmit numai în cazul în care sunt disponibile toate datele referitoare la participantul respectiv solicitate în conformitate cu anexa III.
4. Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 10 pentru a modifica anexa III în vederea efectuării ajustărilor necesare ale listei indicatorilor care urmează să fie utilizați.

Articolul 9 **Corecții financiare**

În cazul în care, pe baza examinării raportului final privind performanța programului, Comisia ajunge la concluzia că ținta stabilită pentru unul sau mai mulți indicatori de realizare sau de rezultat pentru resursele FTJ nu a fost atinsă în proporție de cel puțin [65]%, aceasta poate efectua corecții financiare în temeiul articolului [98] din Regulamentul (UE) [noul RDC], prin reducerea sprijinului din partea FTJ către prioritatea în cauză proporțional cu realizările.

Articolul 10 **Exercitarea delegării**

1. Competența de a adopta acte delegate este conferită Comisiei în condițiile prevăzute la prezentul articol.
2. Competența de a adopta acte delegate menționată la articolul 8 alineatul (4) se conferă Comisiei pe o perioadă nedeterminată de la [data intrării în vigoare a prezentului regulament].
3. Delegarea de competențe menționată la articolul 8 alineatul (4) poate fi revocată oricând de Parlamentul European sau de Consiliu. O decizie de revocare pune capăt delegării de competențe specificate în decizia respectivă. Decizia produce efecte din ziua care urmează datei publicării sale în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau de la o dată ulterioară menționată în decizie. Decizia nu aduce atingere actelor delegate care sunt deja în vigoare.

4. Înainte de adoptarea unui act delegat, Comisia consultă experții desemnați de fiecare stat membru în conformitate cu principiile prevăzute în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare.
5. De îndată ce adoptă un act delegat, Comisia îl notifică simultan Parlamentului European și Consiliului.
6. Un act delegat adoptat în temeiul articolului 8 alineatul (4) intră în vigoare numai în cazul în care nici Parlamentul European și nici Consiliul nu au formulat obiecții în termen de două luni de la notificarea actului respectiv către Parlamentul European și Consiliul sau în cazul în care, înaintea expirării acestui termen, Parlamentul European și Consiliul au informat Comisia că nu vor formula obiecții. Acest termen se prelungește cu două luni la inițiativa Parlamentului European sau a Consiliului.

Articolul 11

Intrarea în vigoare

Prezentul regulament intră în vigoare în a [douăzecea] zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles,

Pentru Parlamentul European
Președintele

Pentru Consiliu
Președintele

FIȘĂ FINANCIARĂ LEGISLATIVĂ

1. CADRUL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

1.1. Titlul propunerii/inițiativei

Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului pentru o tranziție justă

1.2. Domeniul (domeniile) de politică vizat(e) (*Clusterul de programe*)

Mediu și politici climatice în așteptarea aprobării propunerilor privind CFM

1.3. Obiectul propunerii/inițiativei:

☒ o acțiune nouă

☐ o acțiune nouă întreprinsă ca urmare a unui proiect-pilot/a unei acțiuni pregătitoare¹⁸

☐ prelungirea unei acțiuni existente

☐ o fuziune sau o redirectionare a uneia sau mai multor acțiuni către o altă/o nouă acțiune

1.4. Motivele propunerii/inițiativei

1.4.1. Cerința (cerințele) care trebuie îndeplinită (îndeplinite) pe termen scurt sau lung, inclusiv un calendar detaliat pentru punerea în aplicare a inițiativei

A doua jumătate a anului 2020 - adoptarea regulamentului

Începând cu 2020 - întocmirea planurilor teritoriale pentru o tranziție justă în statele membre

În cursul anului 2021 - adoptarea și începerea punerii în aplicare a programului

1.4.2. Valoarea adăugată a intervenției Uniunii (aceasta poate rezulta din diferiți factori, de exemplu mai buna coordonare, securitatea juridică, o mai mare eficacitate sau complementaritate). În sensul prezentului punct, „valoarea adăugată a intervenției Uniunii” este valoarea ce rezultă din intervenția Uniunii care depășește valoarea ce ar fi fost obținută dacă ar fi acționat doar statele membre.

Acțiunea UE în cazul Fondului pentru o tranziție justă este întemeiată pe baza obiectivelor stabilite la articolul 174 din TFUE, care prevede că trebuie să se acorde o atenție deosebită zonelor afectate de tranziția industrială și regiunilor afectate de handicapuri grave și permanente.

Tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic reprezintă o provocare pentru toate statele membre. Aceasta va fi deosebit de dificilă pentru statele membre care depind în mare măsură de combustibili fosili sau de industrii cu o intensitate mare a carbonului, care vor fi eliminate treptat sau vor fi afectate grav de tranziție și care nu dispun de mijloacele financiare necesare pentru a se adapta în

¹⁸

Astfel cum se menționează la articolul 58 alineatul (2) litera (a) sau (b) din Regulamentul financiar.

vederea realizării neutralității climatice. FTJ contribuie la depășirea provocării legate de tranziție și extinde capacitatea financiară a statelor membre de a efectua investițiile și acțiunile necesare.

1.4.3. *Învățăminte desprinse din experiențele anterioare similare*

La nivelul Uniunii, au fost deja întreprinse acțiuni în cadrul inițiativelor pentru regiunile carbonifere în tranziție și al acțiunii-pilot pentru regiunile în tranziția industrială, în vederea promovării tranziției energetice și climatice. Deși Fondul pentru o tranziție justă urmărește obiective mai largi și oferă o abordare mai integrată, învățămintele desprinse din aceste inițiative ar putea fi utile pentru programarea și implementarea fondului.

În primul rând, inițiativa pentru regiunile carbonifere în tranziție sprijină tranziția în 21 de regiuni-pilot cu economii care depind în mare măsură de cărbune. Schimbările structurale sunt luate în calcul printr-o abordare globală care cuprinde dimensiunile economice, industriale, tehnologice și sociale ale procesului de transformare, cu implicarea actorilor locali și în parteneriat strâns cu aceștia.

Sprijinul se axează pe transformarea economică în conformitate cu strategiile de specializare inteligentă (de exemplu, sprijinirea IMM-urilor, a incubatoarelor de afaceri, a inovării și a cooperării dintre industrie și cercetători), pe recalificarea lucrătorilor angajați în mod tradițional în sectorul cărbunelui și pe promovarea eficienței energetice și a surselor regenerabile alternative de energie.

Succesul inițiativei se bazează pe asumarea acesteia de către statele membre și regiunile vizate. La aceasta se adaugă cerințele naționale de cofinanțare în cadrul gestiunii partajate și implicarea partenerilor în strategia de dezvoltare.

În mod similar, pentru a ajuta regiunile UE să gestioneze tranziția către o economie mai sustenabilă, cu emisii scăzute de dioxid de carbon, a fost acordat un sprijin specific pentru stimularea inovării, eliminarea barierelor din calea investițiilor și dotarea cetățenilor cu competențele corespunzătoare și gestionarea mutațiilor industriale generate de tranziția energetică și de schimbările climatice. Acțiunea-pilot oferă sprijin din partea experților Comisiei, precum și asistență tehnică din partea Fondului european de dezvoltare regională. Au fost selectate 12 regiuni care să primească sprijin din partea UE.

1.4.4. *Compatibilitatea și posibila sinergie cu alte instrumente corespunzătoare*

Implementarea și executarea Fondului pentru o tranziție justă vor fi reglementate de Regulamentul privind dispozițiile comune, care reglementează, printre altele, și Fondul european de dezvoltare regională și Fondul social european Plus. Prin urmare, complementaritatea și sinergiile cu aceste fonduri vor fi extrem de puternice, inclusiv prin transferuri specifice din cele două fonduri ale politicii de coeziune. Fondul pentru o tranziție justă va fi, de asemenea, strâns coordonat cu ceilalți piloni ai Mecanismului pentru o tranziție justă. Se preconizează că fondul va avea rezultate în cadrul Pactului ecologic european și al Planului de investiții pentru o Europă durabilă. El va avea, de asemenea, legături strânse cu inițiativele de la punctul 1.4.3

1.5. Durata și impactul financiar

X durată limitată

- ☐ de la [ZZ/LL]AAAA până la [ZZ/LL]AAAA
- **X** Impact financiar din 2021 până în 2027 pentru creditele de angajament și din 2021 până în perioada de după 2027 pentru creditele de plată.

☐ durată nelimitată

- punere în aplicare cu o perioadă de creștere în intensitate din AAAA până în AAAA,
- urmată de o perioadă de funcționare la capacitate maximă.

1.6. Modul (modurile) de gestiune preconizat(e)¹⁹

☐ Gestiune directă asigurată de Comisie

- ☐ prin intermediul departamentelor sale, inclusiv al personalului din delegațiile Uniunii;
- ☐ prin intermediul agențiilor executive

X Gestiune partajată cu statele membre

☐ Gestiune indirectă, cu delegarea sarcinilor de execuție bugetară:

- ☐ țărilor terțe sau organismelor pe care le-au desemnat acestea;
- ☐ organizațiilor internaționale și agențiilor acestora (a se preciza);
- ☐ BEI și Fondului european de investiții;
- ☐ organismelor menționate la articolele 70 și 71 din Regulamentul financiar;
- ☐ organismelor de drept public;
- ☐ organismelor de drept privat cu misiune de serviciu public, cu condiția să prezinte garanții financiare adecvate;
- ☐ organismelor de drept privat dintr-un stat membru care sunt responsabile cu punerea în aplicare a unui parteneriat public-privat și care prezintă garanții financiare adecvate;
- ☐ persoanelor cărora li se încredințează executarea unor acțiuni specifice în cadrul PESC, în temeiul titlului V din TUE, și care sunt identificate în actul de bază relevant.
- *Dacă se indică mai multe moduri de gestiune, a se furniza detalii suplimentare în secțiunea „Observații”.*

¹⁹

Explicații detaliate privind modurile de gestiune, precum și trimiterile la Regulamentul financiar sunt disponibile pe site-ul BudgWeb:

<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. MĂSURI DE GESTIUNE

2.1. Dispoziții în materie de monitorizare și de raportare

A se preciza frecvența și condițiile aferente monitorizării și raportării.

Sistemul de monitorizare și normele de raportare vor fi reglementate de Regulamentul privind dispozițiile comune (RDC) și vor fi identice cu cele aplicabile celorlalte șapte fonduri cu gestiune partajată reglementate de RDC.

Normele RDC se bazează pe cele mai bune practici pentru perioada 2014-2020 și vor continua să se bazeze pe un sistem de gestiune partajată. Comitetele de monitorizare înființate pentru fiecare program vor avea un rol mai important în supravegherea performanței programului și a tuturor factorilor care influențează punerea în aplicare. Din rațiuni de transparență, documentele prezentate comitetelor de monitorizare vor trebui să fie puse la dispoziția publicului. Sistemul prevede totodată reuniuni anuale de revizuire a performanței care au loc între Comisie și statele membre. Se va aplica cerința privind raportul final de performanță.

Definirea unor indicatori aplicabili în mod obișnuit va contribui la disponibilitatea informațiilor de monitorizare care pot fi agregate la nivelul Uniunii. Acești indicatori sunt prezentați separat pentru Fondul pentru o tranziție justă, dar într-un cadru coerent cu indicatorii propuși pentru Fondul european de dezvoltare regională.

Datele electronice permit combinația dintre simplificare și transparență. În perioada 2014-2020, exista cerința de a institui un sistem de schimb electronic de date între beneficiari și autoritățile de management, precum și între diferitele autorități ale sistemului de gestiune și control. Prezentul regulament pornește de la această cerință și dezvoltă pe mai departe anumite aspecte ale colectării de date. Toate datele necesare pentru monitorizarea progreselor realizate în privința implementării, inclusiv rezultatele și performanța programelor, vor fi transmise electronic.

2.2. Sistemul (sistemele) de gestiune și de control

2.2.1. *Justificarea modului (modurilor) de gestiune, a mecanismului (mecanismelor) de punere în aplicare a finanțării, a modalităților de plată și a strategiei de control propuse*

Sistemul de gestiune și control va fi reglementat de RDC și va fi identic cu cele aplicabile celorlalte șapte fonduri cu gestiune partajată reglementate de RDC.

Având în vedere rezultatele pozitive reprezentate de ratele de eroare reduse raportate de Curtea de Conturi Europeană (și incertitudinea generată de faptul că nu a fost aplicabil pentru un ciclu complet de implementare a programelor, astfel încât nu pot fi trase concluzii definitive cu privire la toate aspectele sale), este necesar să se mențină principiile fundamentale existente ale sistemului de gestiune și control și normele de gestiune financiară introduse pentru perioada 2014-2020.

Cu toate acestea, este necesar totodată să se recunoască începerea cu întârziere a punerii în aplicare pentru perioada 2014-2020 și, uneori, sarcina administrativă inutilă a unora dintre cerințele introduse. Prin urmare, se propune ca sarcinile și responsabilitățile diferitelor organisme din cadrul sistemului de gestiune și control să fie stabilite mai clar, în special în ceea ce privește selectarea operațiunilor și cerințele de asigurare a respectării principiilor bunei gestiuni financiare.

Toate detaliile și normele secundare stabilite anterior în legislația secundară sunt incluse în textul legislativ pentru a asigura previzibilitatea. Nu există nicio cerință privind recurgerea la procesul de desemnare; dispozițiile promovează reînnoirea sistemelor existente. Este propus un grad mai mare de simplificare pentru programele care dispun de un sistem de gestiune și control performant și care au dat rezultate bune. Sunt clarificate, de asemenea, cerințele în ceea ce privește controalele de gestiune bazate pe riscuri, sistemele de audit unic, precum și în domeniul cerințelor minime pentru programele mai mici, în cazul cărora poate fi necesară utilizarea unor metode de eșantionare nestatistică.

2.2.2. *Informații privind riscurile identificate și sistemul (sistemele) de control intern instituit(e) pentru atenuarea lor*

Modificările și opțiunile de simplificare avute în vedere de propunerea Comisiei pentru perioada de după 2020 țin seama de diferitele recomandări ale Curții de Conturi pentru pregătirea legislației post-2020, în special de cele care solicitau reconsiderarea structurii mecanismului de execuție a fondurilor (recomandarea 1 din auditul 2015/AUD/0195), ținând seama de sugestiile Grupului la nivel înalt.

Ratele de eroare ridicate din trecut au fost adesea legate de o lipsă de securitate juridică și de interpretări diferite ale acelorași norme aplicabile, cum ar fi în domeniul achizițiilor publice. Comisia introduce mai multe aspecte în noua propunere privind RDC, cum ar fi controalele de gestiune bazate pe riscuri, o strategie de audit bazată pe riscuri, norme privind o nevoie proporțională de eșantionare statistică și dispoziții specifice privind proporționalitatea controalelor și dependența de sistemele naționale de gestiune și control.

Anexele detaliate privind aspectele relevante ale sistemelor de gestiune și control vizează asigurarea securității juridice fără a fi nevoie de acte legislative secundare ulterioare sau de note de orientare cuprinzătoare care, în mod normal, urmează adoptării RDC.

2.2.3. *Estimarea și justificarea raportului cost-eficacitate al controalelor (raportul dintre costurile controalelor și valoarea fondurilor aferente gestionate) și evaluarea nivelurilor preconizate ale riscurilor de eroare (la plată și la închidere)*

Actualul mecanism de execuție în cadrul gestiunii partajate este uneori criticat, inclusiv de Curtea de Conturi, pentru că este prea complex și susceptibil de a fi afectat de erori și presupune costuri ridicate la toate nivelurile de control. Comisia a analizat cu atenție toate aceste elemente critice în vederea găsirii unui echilibru corect între responsabilitate, simplificare și performanță.

A fost introdusă o simplificare, pentru a preveni riscul suprapunerii controalelor asupra beneficiarilor la diferite niveluri și al suprapunerii diferitelor funcții ale structurii de gestiune și control. De exemplu, pentru perioada de după 2020, autoritățile de certificare (în prezent, peste 210) trebuie înlocuite cu o funcție contabilă care nu va putea să dubleze controalele în viitor. În plus, se propune raționalizarea activităților de audit, cu o reducere a auditurilor operațiunilor efectuate la nivelul beneficiarilor. Sunt prevăzute dispoziții specifice privind modalități consolidate proporționale, ținând seama de funcționarea anterioară eficientă (istoricul) a sistemului de gestiune și control al unui program.

În ceea ce privește nivelul de asigurare vizat, în etapa propunerilor legislative, scopul este de a menține rata de eroare sub pragul de semnificație de 2 %. Aplicarea unui

prag de semnificație diferit ar putea fi discutată numai de la caz la caz, în funcție de dezbaterile legislative, în special atunci când autoritatea legislativă nu ar aproba (toate) simplificările propuse ale programului și/sau ar impune limite în ceea ce privește numărul controalelor, ceea ce ar avea consecințe asupra ratei de eroare preconizate.

2.3. Măsuri de prevenire a fraudelor și a neregulilor

A se preciza măsurile de prevenire și de protecție existente sau preconizate, de exemplu din strategia antifraudă.

Comisia își menține obiectivul de a consolida în continuare toate măsurile puse în aplicare de autoritățile de management pentru prevenirea fraudelor și a neregulilor după 2020.

Autoritățile de management vor trebui să mențină măsuri și proceduri eficiente și proporționale de combatere a fraudelor, luând în considerare în mod specific riscurile de fraudă identificate.

E-coeziunea și sistemele informatice interactive vor rămâne cerințe majore pentru viitor. Autoritățile de management vor putea reînnoi procesele și sistemele de prevenire a neregulilor și a fraudelor pe care le-au instituit.

3. IMPACTUL FINANCIAR ESTIMAT AL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

3.1. Rubrica din cadrul financiar multianual și linia (liniile) bugetară (bugetare) de cheltuieli propusă (propuse)

Rubrica din cadrul financiar multianual	Linia bugetară	Type of cheltuieli	Contribuție			
	Numărul	Dif./Nedif ²⁰	din partea țărilor AELS ²¹	din partea țărilor candidate ²²	din partea țărilor terțe	în sensul articolului [21 alineatul (2) litera (b)] din Regulamentul financiar
03. Resurse naturale și mediu	XX.XX Fondul pentru o tranziție justă (FTJ)	Dif.	NU	NU	NU	NU

²⁰ Dif. = credite diferențiate / Nedif. = credite nediferențiate.

²¹ AELS: Asociația Europeană a Liberului Schimb.

²² Țările candidate și, după caz, țările potențial candidate din Balcanii de Vest.

3.2. Impactul estimat asupra cheltuielilor

3.2.1. Sinteza impactului estimat asupra cheltuielilor

milioane EUR la prețurile din 2018 (cu trei zecimale)

Rubrica din cadrul financiar multianual	03.	Resurse naturale și mediu
--	------------	---------------------------

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	După 2027	TOTAL
XX.XX Fondul pentru o tranziție justă (FTJ)	Angajamente	(1)	1 036,000	1 047,000	1 059,000	1 071,000	1 083,000	1 095,000	1 109,000		7 500,000
	Plăți	(2)	43,051	48,460	436,016	539,405	944,231	1 221,051	1 194,277	3 073,509	7 500,000
Credite cu caracter administrativ finanțate din bugetul programului ²³	Angajamente = Plăți	(3)									
TOTAL credite pentru pachetul financiar al programului	Angajamente	=1+3	1 036,000	1 047,000	1 059,000	1 071,000	1 083,000	1 095,000	1 109,000		7 500,000
	Plăți	=2+3	43,051	48,460	436,016	539,405	944,231	1 221,051	1 194,277	3 073,509	7 500,000

Rubrica din cadrul financiar multianual	7	„Cheltuieli administrative”
--	----------	-----------------------------

Această secțiune trebuie completată utilizând „datele bugetare cu caracter administrativ” care trebuie introduse mai întâi în [anexa la fișă financiară legislativă](#), încărcată în DECIDE pentru consultarea interserviciii.

²³ Asistență tehnică și/sau administrativă și cheltuieli de sprijin pentru punerea în aplicare a programelor și/sau a acțiunilor UE (fostele linii „BA”), cercetare indirectă și cercetare directă.

milioane EUR (cu trei zecimale)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>După 2027</i>	TOTAL
Resurse umane		3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300		23,100
Alte cheltuieli administrative										
TOTAL credite de la RUBRICA 7 din cadrul financiar multianual	(Total angajamente = Total plăți)	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300		23,100

milioane EUR (cu trei zecimale)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>După 2027</i>	TOTAL
TOTAL credite de la RUBRICILE din cadrul financiar multianual	Angajamente	1 039,300	1 050,300	1 062,300	1 074,300	1 086,300	1 098,300	1 112,300		7 523,100
	Plăți	46,351	51,760	439,316	542,705	947,531	1 224,351	1 197,577	3 076,809	7 523,100

3.2.2. Sinteza impactului estimat asupra creditelor cu caracter administrativ

- Propunerea/inițiativa nu implică utilizarea de credite cu caracter administrativ
- **X** Propunerea/inițiativa implică utilizarea de credite cu caracter administrativ, conform explicațiilor de mai jos:

milioane EUR (cu trei zecimale)

Ani	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	TOTAL
-----	------	------	------	------	------	------	------	-------

HEADING 7 din cadrul financiar multianual								
Resurse umane	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	23,100
Alte cheltuieli administrative								
Subtotal HEADING 7 din cadrul financiar multianual	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	23,100

Outside HEADING 7²⁴ din cadrul financiar multianual								
Resurse umane								
Other expenditure cu caracter administrativ								
Subtotal în afara RUBRICII 7 of the multiannual financial framework								

TOTAL	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	23,100
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Necesarul de credite pentru resursele umane și pentru alte cheltuieli cu caracter administrativ va fi acoperit de creditele direcției generale (DG) respective care sunt deja alocate pentru gestionarea acțiunii și/sau au fost redistribuite intern în cadrul DG-ului respectiv, completate, după caz, cu resurse suplimentare care ar putea fi alocate DG-ului care gestionează acțiunea în cadrul procedurii anuale de alocare și ținând seama de constrângerile bugetare.

²⁴

Asistență tehnică și/sau administrativă și cheltuieli de sprijin pentru punerea în aplicare a programelor și/sau a acțiunilor UE (fostele linii „BA”), cercetare indirectă și cercetare directă.

3.2.2.1. Necesarul de resurse umane estimat

- Propunerea/inițiativa nu implică utilizarea de resurse umane.
- **X** Propunerea/inițiativa implică utilizarea de resurse umane, conform explicațiilor de mai jos:

Estimări în echivalent normă întreagă

Ani	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
•Posturi din schema de personal (funcționari și agenți temporari)							
La sediu și în reprezentanțele Comisiei	22	22	22	22	22	22	22
În delegații							
Cercetare							
• Personal extern (în echivalent normă întreagă: ENI) - AC, AL, END, INT și JED²⁵							
Rubrica 7							
Finanțare de la RUBRICA 7 din cadrul financiar multianual	- la sediu						
	- în delegații						
Finanțare din pachetul financiar al programului ²⁶	- la sediu						
	- în delegații						
Cercetare							
Altele (a se preciza)							
TOTAL	22	22	22	22	22	22	22

Necesarul de resurse umane va fi asigurat din efectivele de personal ale DG-ului în cauză alocate deja pentru gestionarea acțiunii și/sau redistribuite intern în cadrul DG-ului, completate, după caz, cu resurse suplimentare ce ar putea fi acordate DG-ului care gestionează acțiunea în cadrul procedurii anuale de alocare și ținând seama de constrângerile bugetare.

Descrierea sarcinilor care trebuie efectuate:

Funcționari și personal temporar	• Să contribuie la analiza, negocierea, modificarea și/sau pregătirea pentru aprobare a propunerilor de programe și/sau proiecte în statele membre. • Să contribuie la gestionarea, monitorizarea și evaluarea punerii în aplicare a programelor/proiectelor aprobate. • Să asigure respectarea regulilor care guvernează programele.
Personal extern	

²⁵ AC= agent contractual; AL= agent local; END = expert național detașat; INT = personal pus la dispoziție de agenți de muncă temporară; JPD = tânăr profesionist în delegații.

²⁶ Subplafonul pentru personal extern acoperit din creditele operaționale (fostele linii „BA”).

3.2.3. Contribuțiile terților

Propunerea/inițiativa:

- ☒ nu prevede cofinanțare din partea terților
- ☐ prevede cofinanțare din partea terților, estimată mai jos:

Credite în milioane EUR (cu trei zecimale)

Ani	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	TOTAL
A se preciza organismul care asigură cofinanțarea								
TOTAL credite cofinanțate								

3.3. Impactul estimat asupra veniturilor

- ☒ Propunerea/inițiativa nu are impact financiar asupra veniturilor.
- ☐ Propunerea/inițiativa are următorul impact financiar:
 - ☐ asupra resurselor proprii
 - ☐ asupra altor venituri

vă rugăm să precizați dacă veniturile sunt alocate unor linii de cheltuieli ☐

milioane EUR (cu trei zecimale)

Linia bugetară pentru venituri:	Impactul propunerii/inițiativei ²⁷						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Articolul							

Pentru veniturile alocate, a se preciza linia sau liniile bugetare de cheltuieli afectate.

Alte observații (de exemplu, metoda/formula utilizată pentru calcularea impactului asupra veniturilor sau orice alte informații).

²⁷

În ceea ce privește resursele proprii tradiționale (taxe vamale, cotizații pentru zahăr), sumele indicate trebuie să fie sume nete, și anume sumele brute după deducerea unei cote de 20 % pentru costurile de colectare.